

ACC. N:R. M. 6464:1-14Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl VikingHärad: Handbörds.Adress: Luråkra, Kråksmåla.Socken: Kråksmåla.Berättat av: Puggmäst. M. Gustavsson.Uppteckningsår: 1940.Född år 1858 i Kråksmåla socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVLista 12. Uppteckningen berörMesula - (Hädstolpar.)Vol. 1.Sidor 1-10.+ 3 teckningar

Evo. G. E.

ACC. N:R.

M. 6464:1

Landskap: Småland.

Härad: Handbörds.

Socken: Kråksmåla.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Berättat av: Byggnäst: Mr. Gustavsson.

Född år 1858. i Kråksmåla socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den gamle, Präktige, gammaltida byggmästaren
Maudus Gustavsson. är född 1858. i Kråksmåla
socken, Kalmar-Län. adress Barkby Träskils.
Han är en stilla pålitlig man, och som bygg-
mästare vida beräm. Hans fader Gustaf Gus-
son var en god byggmästare. Det är 40 år sen
han skattade åt förgängelsen. Hans son,
Mr. Gustavsson är nu äldsttungen och bor hos sin
yngste son, som är välbesutten Lantbrukare.
Den gamle, hederlige, hägt praktiserade bygg-
mästaren en förmågen äldring njuter nu
den hvila han förr måst försöka, men är
mycket tillmötesgående i frågor om gammal
byggnadskunst. Heder åt den gamle!

ACC. N.R.

M. 6464:2

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Veking.

Härad: Uppvidinge ö Handbörd. Adress: Furåkra, "Kråksmåla".

Socken: Ålgö ö Kråksmåla. Berättat av: M. Gustavsson.

Uppteckningsår: 1740.

Född år 1858. i Kråksmåla socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1. A-B. Orts- och platsbestämningar? Läs ovan! (1.)

2. A-B. Personbestämning. Sita!

3. A. Obs! 4 breda rösten som vara fämrade i "Skiff-
tesmerk" Tex. Hall, fähus och lador förekom i gav-
lar och rösten lodräta stöttor. Sam kunde stå på
en pyll, se teckning N:o 1. B! Den lodräta stöttan är
upptill halvmänformigt urtagen, så byggaren där
har fäste. Skidoärarna hava fästen i runda hål
i timrens utändar. Timren är starkt hopfogade
med dymlingar och deras inre ändar har fäste
i stöttan i. sam därför har 2 mot varandra
vektande spår. Obs! Men sådan stötta hos oss
endast i breda rösten och gavlar där timren mäst
"Skiffas" samman i den hos oss kallade "Skidstolpene",

ACC. N:R.

M. 6464:3

Landskap: Småland.

Härad: Elfvigdinge ö Handbörds.

Socken: Älfhult, ö Kråksmåla.

Uppteckningsår: 1840.

Upptecknat av: Carl Viking.

Adress: Furåkra, "Kråksmåla.

Berättat av: M. Gustavsson.

Född år 1858. i Kråksmåla socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vi hava gagnat det namnet fy alla stolpar i C.
våra "Gamla skiffesverk" hava stötkor på husets
innersidor, se teckning n: 3. C. Dessa stötkor kalla
vi och "Inredsträvar" och förekomma mer eller
mindre i alla våra gamla "Skiffesverk." Obs:
Stötkan 1. i Teckning n: 1. B. heter "Överstol." Stötkan
2. heter "Understol." Stötkan 1. står på gavelst "Ring-
trä", stötkan 2. står på gavelst "Flatring" men under
denna är stadiga stenar, som i husets 4 hörn kalla
hörnstenar men alla de övriga kalle "Famnstenar"
i gamla tidens ofullständiga grund. När vi
se på teckning n: 1. A. så finnes där ingen
"Överstol", fy huset är ej så stort att timret be-
hövt skiftas i röstet. Man har timrat och dym-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M.6464:4

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Elfvärdsö Landbrosö Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Älgåsa ö Kråksmåla. Berättat av: M. Gustavsson.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1858, i Kråksmåla socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

last röstet och så vilar ryggårens ändar i en^{3.}
 halvmånformig fördjupning å översta tim-
 ret, som hette "Nackan" understa timret i röstet
 hette "Gavelnar". Skiffesverket i gavelarna lika å
 teckningarna A. B. Smedstättorn lika också, som
 synes å teckning n: 2. C. Obs! "Överstolen" var ej
 hopskarvad med "Understolen" utan var "fäppad
 in i ryllan" (= Ringträet.) Obs! Understolen liksom
 hörnstolparna vara med sina nedre ändar "fäp-
 pade" in i "Flattringen", med sin övre ändar "fäp-
 pade" in i "Ringträet". Så se vi tillika å tek-
 ningar n: 1. A. och n: 1. B. huru timren i "Skiffes-
 verk" infogades i hörnstolparna och "Merula-
 (Understolen) och "Symlingarna", 1. 2. synas, och ha-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6464: 5

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge ö Handhärads.

Socken: Alghult ö Kråksmåla.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Vikberg,

Adress: Furåkra, "Kråksmåla."

Berättat av: M. Gustavsson,

Född år 1858. i Kråksmåla socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

va motsvarande hål i övre timret, som i (4)
undersidan var utkugget så det föll efter un-
derliggande timmer, att så utkugga timret
hette att "meda stocken."

B. Has oss hava omfattade stöttor (= Stodstolpar) före-
kammit i hus byggda i "Skiffesverk." såsom
Stall, Fåhus, Låge och dithörande kador, i Vedka-
dar och vagnboder, men om dessa hus vara
uppförda i s.k. "knuthygge" då fanns ej dessa
"kulor." (= stöttor.) Vidare förkamma dessa stöttor
i gamla tidens "rökbast-skjul" och i "stolpa-
skjul. Se teckning nr 2. S. 8. Obs! Att gavelstolpen
ej gått längre ner än Råstet är okänt hos oss, Obs!
Ty fanns det "Överstol," så fanns det "undersol" hos oss.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6464:6

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Uppvidinge ö Handboärs.

Adress: Furåkra ö Kråksmåla.

Socken: Älgåker ö Kråksmåla.

Berättat av: M. Gustavsson.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1858 i Kråksmåla socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Teckning nr 2. S. Visar oss en gammal "Rökstupa" (S.)
och det hörande "Basteskjul". Skjulet var en
fram till öppen Förgård, men på Långsidorna
inspirerad med bräder. Här se vi 3 styck stu-
lor (Stodstolpar) som uppbära ändarna av
Bygås och sidoåsar. Vi se deras halvmänformiga
urtagning uppstill och på bindestocken har den
fästen för sina nedre ändar. Så se vi att
bindestocken uppbäres av 2 stolpar vass med
se ändar stå på var sin sten. Här och
i kommande teckning "Stolpastakjul" få vi in-
sitt till de efterfrågade svaren i 3. A. Lista M.
OBS! Jag har 100-fals kvällar "Bråkat lin i sida-
na skjul, men dessa baster äro nu rasade bort.

ACC. N:R.

M. 6464:7

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge ö Handbörd.

Adress: Furåkra, Kräksmåla.

Socken: Kåghult ö Kräksmåla.

Berättat av: M. Gustafsson.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1858. i Kräksmåla socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Teckning n: 2. &. Visar ett gamla fideus "Hälskyl." Här se vi bräddak med "huv" över ryggsen. Så ha vi på gavlarna, som vara 2. styck. Se 3. från bostskjulle kända "ruler-na," (= stödstolparna.) Bindestockarna såväl för gavlarna som för Långridorna upptäras av "stödstolpar" på stenar, och hava dessa stolar små "Inedsträvor."

Obs! Noga! Teckning n: 3. visar oss en spar kräsklage från Hinshults-gods före branden 1919. Logen var 12 alnar lång. Emär huset var så brött så blev det ett stort "Takfall", så det måste vara 2 "Tädoäsnar" på varje sida Bygg-åsen. Obs! Hinshults-gods i Kräksmåla socken.

ACC. N:R.

M. 6464: 8

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge ö Handbörd.

Adress: Furåkra i Kråksmåla.

Socken: Älgåkra i Kråksmåla.

Berättat av: M. Gustavsson.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1858 i Kråksmåla socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Understolen, en på var sida Loghistan, heter
hos oss "klift". Ty man kliver på pinnarna upp
och ner på "Påalact". Obs! En trösklages gavl
var alltid i "Skiftesverk" oavsett om huset var
timrat i "Runtbygg". Loghistanes längd blev
lika med husets bredd, en herregårdslage var i
regel 12 alnar lång och 8 alnar bred. Loghistanes
längridor utgjordes av "Logbalkarna", se teckning
nr 3. Balkarnas ena ända fick fäste i "klift",
som ertill hade spår, så balkarna voro även
i "Skiftesverk". Motvatten ändan hade spår i lis-
tor som fastdymlat i stolparna, a. b. Golvet
bestod av iten klyvna granar, som man bar-
kat och väl bilat på "Klausidan". Täljornas

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M.6464: 9

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
 Härad: Uppvidinge ö landskap Adress: Suråkra, "Kråksmåla."
 Socken: Ålgö, ö Kråksmåla Berättat av: M. Gustavsson.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1858 i Kråksmåla sockna.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ändar vilade på långsidornas "Flatring", så än⁽⁸⁾
 larna ryntes utanför loggavlarna. Täljorna närmast
 Logbalkarna utgjordes en i rät vinkel utbyggda
 "Huv", så ena vinkelhalvan utgjorde yttersta
 golvtäljan den andra utgjorde medelsta plan-
 kan i logbalken. En sådan "huv" gästade ej
 eller blev otät. När golvet gästade, så utan-
 för väggarna satte man kilor mellan stapar-
 na a. b. och drev ihop golvtäljorna. Obs! Våra
 bondlagar voro märkliga som herregårdslagar, men
 avsevärt mindre. Sam hade blott en "Fidoås" på
 varje sida om Ryggen. Obs! Ingen "äversol" under
 ryggen, men 2 "klipper", som släta 4-penn över "Fyl-
 len, förövärigt lika. Lagens längd 7 och bredden 5 alnar.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6464:10

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Vikberg

Härad: Elfsvidinge & Handbords. Adress: Furåkra, "Kråksmåla."

Socken: Älgshult & Kråksmåla. Berättat av: M. Gustavsson.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1858. i Kråksmåla socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

G. Att det delvis i bemälda byggnader förekommit
smedstråvor, se teckningarna. Men stråvorna vara
ej högt, så Gidoärarna kunde vila på dem. Mik-
stötterna och stråvorna vara mästade av härn-
fur, men någon gång även Ek. De vara raka
och en halvmånformig utbågning för rygga-
ren. På stall, päkhus och lador kunde vara halm-
tak, men även "Takkklamp" eller "vedtak". På vedskjul
och vagnskjul endast "klamp" eller "vedtak". På
basta korvtak, men på basteskjul och stolpa-
skjul bräddtak. Vi veta ej om ofullgångna
snittstötter, som ej nådde till ryggen.

4. A. Vi känna ej andra typer än dem som äro
B. upptecknade hos oss. — Den beskrivna typen är

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6464:11

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Upplidinge ö Handboide.

Adress: Furåkra, R. Kråksmåla.

Socken: Ålgult ö Kråksmåla.

Berättat av: M. Gustavsson.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1858 i Kråksmåla socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

är den enda vi känna.

(10.)

C-----?

5. A.

B. husets perioden före 1850.

C. a) Årtal saknas. Exakta uppgifter veta vi ej, men
visst är att ett och annat går tillbaka till renare
hälften av 1700-talet enligt gamla fädrens uttåg.
d/tem, som byggt dessa hus kunna vi ej ut-
forska.

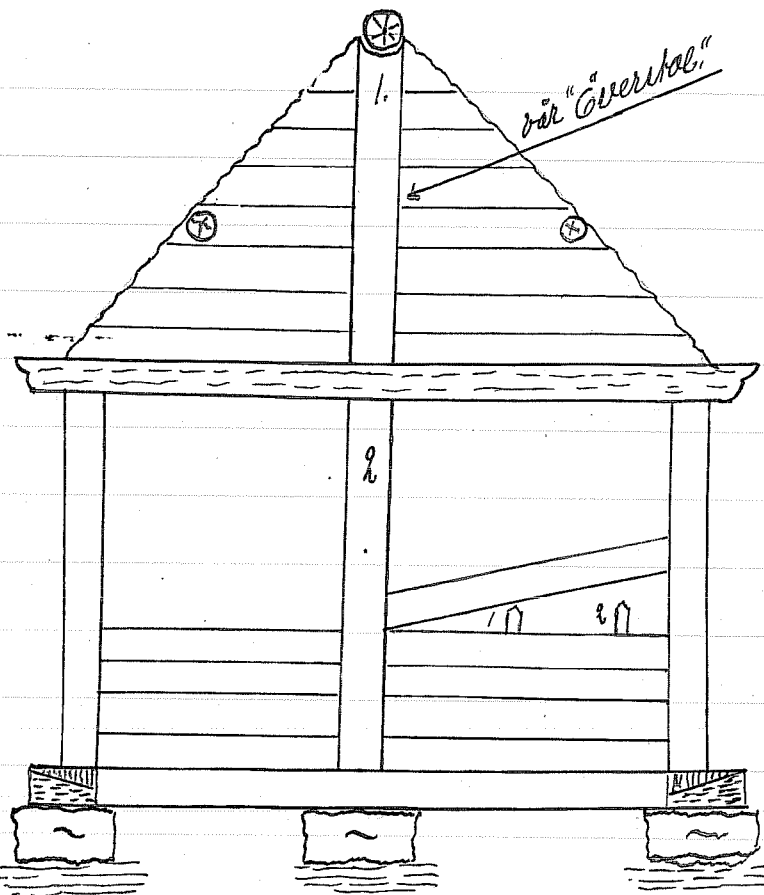
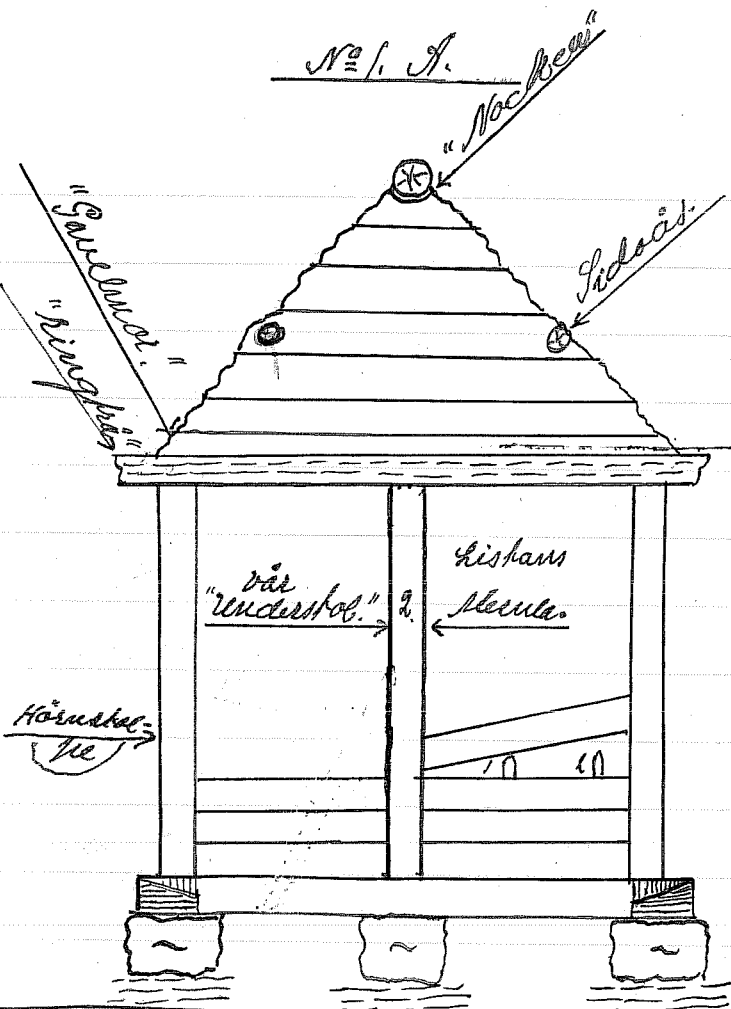
D. 1850. Efter 1900. bygger man stall, fähus m. f.
och takspant på takstolar, så i skiftesverk före-
komma blott "lunderstol" i gavlarna och röstena
o. a. i spikas in med bräder. Meddelare m. f. se ovan!
B. Mycket få av de gamla husen kvarstå

Skriv endast på denna sida!

Nº 1. A.

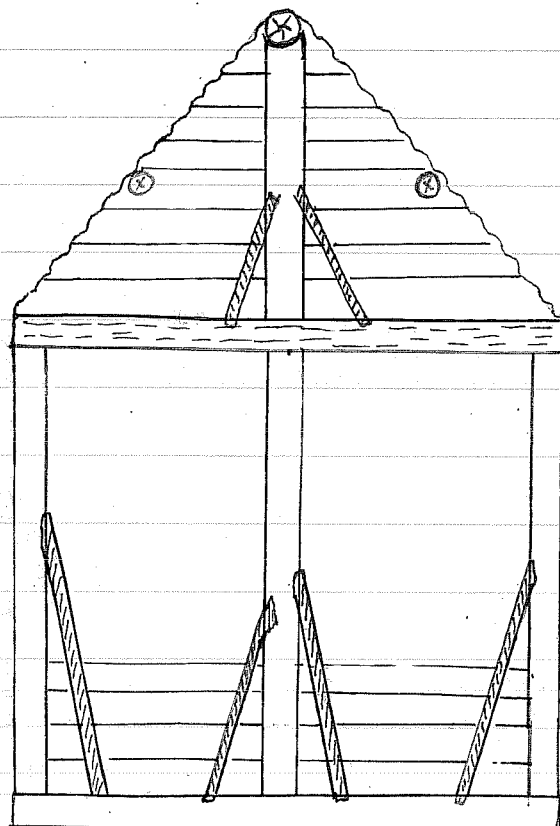
M. 6464: 12.

Nº 1. B.

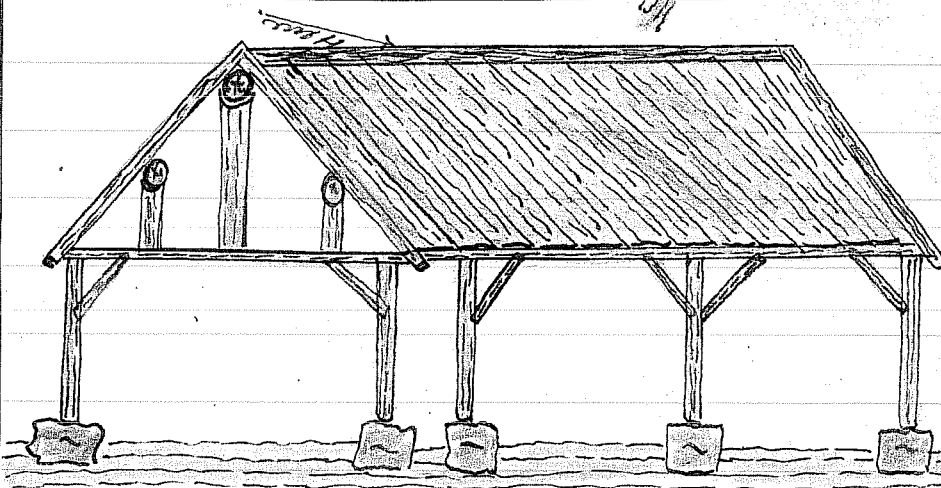
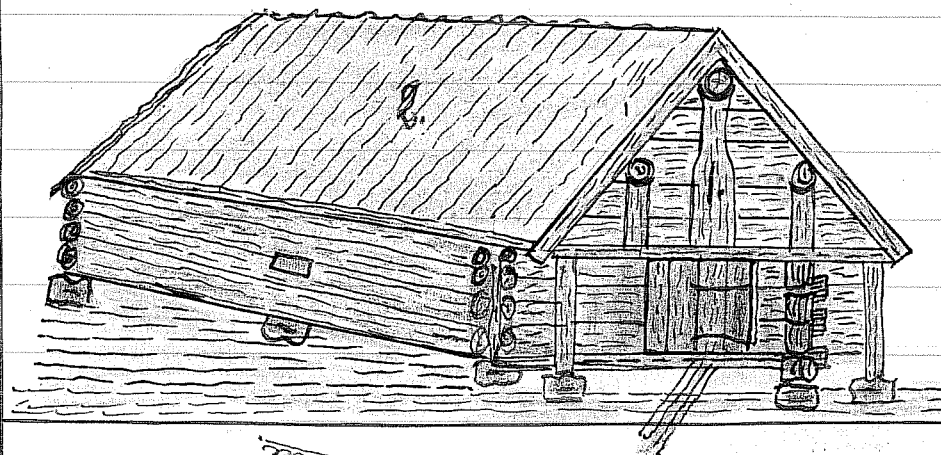
Nº 2. C.

N. 6464 : 13

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Nº 2. C. Sammalt baststjul. 1. (2 rökbaststjul.)
skott från Jäghuset.

Nº 2. C. Sammalt "Stopaststjul."

här under försvades vagnar, drägar och
kälkar m. m.

M.6464 : 14.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

N° 3.

Set inre, ena Längsidan av en Trasklage.

